

Az aranylelő barlangász jutalma

Az aggteleki karsztvidéken, Szögliget határában az elmúlt napokban több, aranyat is tartalmazó bronzkori kincslet került elő régészeti feltárás közben. A lelőhely és az első kincsek megtalálóját, Szenthe István geológus-barlangkutató 20 ezer forint jutalomban részesült.

Az eddig titokban tartott helyszínen tavaly tavasszal talált először barlangkutatás közben egy aranykarikát és egy csiszolt kőszerszámot Szenthe István. A szakember barlangász társával, Václav Furmanekkel közösen végzett geológiai és barlangkutatásokat az országban saját költségén, amihez hiába próbált meg többször állami támogatást kérni. Az aggteleki karsztvidéken, a lányárol elnevezett Julcsa-barlang megvizsgálásakor évekkal ezelőtt valószínűsítette, hogy őskori település nyomaira bukkant, de csak tavaly lett először ennek tárgyi bizonyítékai.

A térség aknabarlangjai még újabb rendkívül értékes régészeti leleteket rejthetnek – mondja Szenthe István. Az új lelőhely feltárásában azért kezdeményezte a szlovák együttműködést, mivel barátja, Václav Furmanek már komoly őskori kutatásokat végzett a határon túli átnyúló karsztvidéken. A szakember a Nyitrai Régészeti Intézet helyettes vezetője, aki szerint a feltárás alatt álló barlang valószínűleg kultikus célokat szolgált az időszámításunk előtti 4000–1000 év közötti időszakban.

A magyar oldalon talált leletekhez hasonló nem került elő hazám karsztvidékén – mondta a szlovák régész, aki szerint az eddig talált arany- és hajkarikák a bronzkorból valók, de az új kőkorszaktól a késő középkorig tartó időszakból való cserépmaradványokat is rejt a barlang. Szenthe István 20 ezer forint jutalmat kapott a lelőhely bejelentéséért és a le-adott értékes leletekért. Faggatásomra, hogy kellő megbecsülésnek érzi-e ezt az összeget, azt válaszolja:

Nekem az esik igazán rosszul, hogy erkölcsi elismerésről sincs szó.

– Nem a jutalomért adtam át a leleteket a Magyar Nemzeti Múzeumnak. Az persze jólesett volna, ha legalább a költségeim egy részét megtérítik. Nekem az esik igazán rosszul, hogy erkölcsi elismerésről sincs szó. A múzeum egyik kiállításán a tavalyi év legfigyelemreméltóbb leletegyüttesének nevezték az addig megtalált szögligeti kincseket. Mindössze annyit fűztek hozzá, hogy lakossági bejelentés alapján találták a leleteket.

Rezi Kató Gábor, a Magyar Nemzeti Múzeum helyettes vezetője szerint a Julcsa-barlangban talált magas aranytartalmú karikákhoz hasonlókat már találtak az Aggteleki-barlangban is, így egy-egy cserépdarabnak nagyobb lehet a muzeális értéke. Azért számít leginkább érdekességnek a szögligeti felfedezés, mivel a gazdag lelőhelyeknek bizonyuló barlangok régészeti feltárása hazánkban gyakorlatilag megtörtént a 30-as években. A helyszínen eddig a beszakadt, elmozdult részeket vizsgálták, így az eredeti, úgynevezett „steril” rétegek átkutatása még várat magára. Várhatóan évekig eltart még a teljes feltárás – közölte a múzeum helyettes vezetője, akitől megtudtuk: a szlovák-magyar együttműködés keretében folytatódó ásatás költségeihez az idén a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 800 ezer forinttal, míg a

Nemzeti Múzeum 600 ezerrel járult hozzá. Várhatóan a következő évben is fedezik a kiadásokat. Rezi Kató Gábor elmondta: évente legfeljebb 10–12 bejelentést kapnak arról, hogy régészeti leletre bukkant valaki. Ez nem jelenti azt, hogy nem találhatnak ennél sokkal többet, csak feltételezhetően nem jelentik be, s ettől kezdve követhetlenné válik a leletek sorsa – tette hozzá Rezi Kató Gábor, aki felhívja a figyelmet arra: a magyar törvények értelmében a földben, vízben, barlangban talált leletek az állam tulajdonát képezik, ezért aki rábukkan, annak bejelentési kötelezettsége van a területileg illetékes

vagy országos hatáskörű múzeumban. Arra a kérdésre, hogy összesen mennyit fizetnek ki évente a bejelentőknek, azt a választ kapom Rezi Kató Gáborától: a jutalmazásra fordított összeg évente néhány száz ezer forint. Arra a felvetésre, hogy a nagyobb anyagi elismerés esetleg jótékony hatással lenne a régészeti leletek megtalálójának bejelentési kedvére, Rezi Kató Gábor úgy érvel: nem szeretnék, ha a múzeumok új üzletágat generálnának, vagyis az esetleges nagy jutalom reményében kezdenének több illegális régészkedésbe.

Rezi Kató Gábor elmondása szerint pillanatnyilag olyan régészeti leletért adhat a múzeum jutalmat, ami korábban ismeretlen lelőhelyről és nem illegális ásatás közben került elő. A jutalom összegének nem a múzeum pénzügyi kerete szab határt, hiszen minden ilyen esetben adott a lehetőség, hogy kiegészítő forrást kapjanak a szakértőktől.

A barlangkutató a szögligeti leletért az ilyenkor szokásos összegű jutalmat kapta – érvet az új leletekkel kapcsolatban Rezi Kató Gábor.

Egy hamarosan megjelenő miniszeri rendelet a jövőben konkrétan szabályozza, milyen egyéni egyezségeket lehet meghatározni a jutalom mértékét. Tudni kell azonban – mondta a múzeum helyettes vezetője –, hogy minden ilyen üzlet megkötésekor szigorúan ellenőrzik, szabályos volt-e a műkincs megszerzése. Bűncselekménynek minősül, ha valaki engedély nélkül, műszerezett vizsgálódás céljából, amit egyre többször és egyre szigorúbban büntetnek. A Magyar Nemzeti Múzeum több szakembere is részt vesz szakértőként az ilyen jellegű, az utóbbi időszakban egyre szaporodó büntetőeljárásokban.

A mostani szögligeti aranylelőhellyel kapcsolatban Rezi Kató Gábor közölte: a kincsvadászok társak távol magukat a helyszíntől. Az ugyanis természetvédelmi területen van, ahol tilos a kijelölt utakon kívüli ásatás. A barlangot egy erős vasrácsból kívül őrzik az Aggteleki Nemzeti Park fegyveres őrői és Szlovákia közelsége miatt a határőrök is.

Török Tünde

Bizalom és felháborodás

Az álfüggöny mögött kibontották a falat

Akinek a közös költség hátralékaiból 170 ezer forintnyi tartozása halmozódott fel, az azt ma 370 ezer forinttal egyenlítheti ki. A négy-öt év alatt felgyülemlett adósság a kamatokkal és a járulékos költségekkel együtt ugyanis az évek során megduplázódott. Vannak, akik szégyénsséggel miatt képtelenek teljesíteni a kötelezettségeiket, ám a többség nem törődömségből nem fizet. Ők nem veszik tudomásul, hogy rendszeresen fizető szomszédaikat károsítják meg – mondja a szakember.

Nagy a hangoskodás a lépcsőház öblében, pedig épp csak elkezdődött Szekszárdon a húszlakos társasház közgyűlése. Igaz, 14 perc késéssel, mivel a meghirdetett időre nem volt határozatképes a társaság.

A közös áramdíjat fizessék azok, akiknek a házban van a garázsuk – igyekezett túlkibájni mindenkit egy szeplős aszszony. – Ők fogyasztják az áramot, vannak, akik egész nap ott egerésznek.

Hosszas vita után megállapodott a tizenkét lakó, hogy a garázsok tulajdonosait kötelezik külön villanyórak felszerelésére, s a fogyasztás alapján kell fizetniük az áramdíjat, nem pedig a közös költségéből. Tovább rontotta a hangulatot a három kis helyiség bérbeadása kapcsán támadt vita. Az egyikben fehérneműszekrényt, a másikban képkerekező működtet. A harmadikban kis szatöbbelt, s egyesek szerint ez utóbbival zúrók vannak.

Magam láttam, hogy a csicsás álfüggöny mögött kibontották a falat, s valószínű, hogy a hűtőket a közös tárolóból működtetik – mondta ellenségesen egy bajszos férfi, mire a többiek morgolódni kezdtek.

Kitört a veszekedés

– Ezért fizetünk mi havonta negyven ezer forintot a közösből áramdíjra, szemben a szomszéd ház havi tizenegyezer forintjával – állt közre egy terebélyes asszony, de félbeszakították.

– Söpörjön a saját háza előtt – ordított egy férfi, akiről később kiderült, hogy a boltos barátja. Ezután nyomdászték nem tűrő hangnemű veszekedés tört ki, egy fiatal nő sírva szaladt föl a lépcsőn. Végül abban állapodtak meg, hogy a számvizsgáló bizottság utánajár az ügynek.

A másik húszlakos épület lépcsőházában először úgy tűnt, minden rendben van. Meghallgatták a közös képviselő beszámolóját, ám amikor kiderült, hogy az egyik család a felszólítások ellenére sem fizeti a havi 2500 forintos közös költséget, többen fölszattantak. A közös képviselő közölte, hogy immár végrehajtási szakba került az ügy, mert 170 ezer forintra rúg az adósságuk, ami a kamat és a járulékos költségek miatt immár 370 ezer forinttal egyenlíthető ki. Valaki azt javasolta, adjanak nekik még egy lehetőséget, szüneteltesse az eljárást, hátha mégis fizet a házat évek óta megkárosító család.

– Kaptak már lehetőséget nemegyszer!

– Autóznak, isznak és dohányoznak, de fizetni, azt büdös nekik! – fejtette meg az előző mondatot egy idős férfi. – Elég volt abból, hogy az ilyenek szórakozzanak velünk.

– Más a nyugdíjából, a munkanélküliegyéből tudja fizetni a közös költséget? – kérdezte inkább kijelentő módon egy törékeny asszony.

– Rádásul most sem tudta idetolni a képét se a nő, se a férfi. Nekünk legyen fontos az ő saruk? Megszülett a döntés: folytatódjék az eljárás, mert kutyából nem lesz szalonba. Kiderült, hogy a nyolcvanas évek végén épült házban levő lakás hitelét sem törleszti a házban forgó család, s az is, hogy közüzemi díjakból is tetemes hátralékuk halmozódott föl.

Egy új szakma

A közös képviselő, Kutrovács Jenő tehát ennek megfelelően jár majd el, hiszen neki a lakóközösség döntéseit kell végrehajtania. Kutrovácsnak felsőfokú ingatlankezelői szakképesítése van, és az egyik szekszárdi ingatlankezelő cég vezetője. Beszélgetésünkkor szóba került: vannak társasházak, amelyek maguk oldják meg a közös képviselőt, amit az egyik megválasztott lakó lát el bizonyos tiszteletdíj fejében, s nem vállalkozóként. Ám nemcsak Kutrovács látja úgy, mások is megerősítik, hogy az ingatlankezeléshez, kiváltképp a társasházi törvény megjelenése óta komoly szakértelem szükséges, e tevékenység a kor diktálta követelmények okán szakmává vált.

Am akármilyen is a közös képviselő, a nem fizető lakók mindegyiküknek fejfájást okoznak, s mi tagadás, egyre gyakrabban fájul odáig a dolog, hogy elárverezik a lakást. Persze ezt több felvonás előzi meg, tette hozzá Kutrovács Jenő. Annál is in-

A közös képviselő szerint az ingatlankezeléshez szakértelemre van szükség

kább, mert a többi lakó gyakorta kész engedményt tenni, hozzájárul a részletfizetéshez.

– Erre néhány hónap áll csak az adós rendelkezésére. Mondjuk a kétszáz ezer forintos tartozást húsz ezer forintos részletekben kell törlesztenie. A lakók nem akarnak földfufutóvá tenni senkit, de amikor azt látják, hogy egyik-másik tulajdonostársuk csak azért sem fizet, akkor elfogja a türelmem. Egyszer valaki azt fejtegette, mi lenne, ha a húsz lakó közül tízen rendszeresen nem tennének eleget a saját maguk által meghatározott kötelezettségüknek. Akkor bizony a házban bevezetnék a vízkorlátozást, esetleg kikapcsolnák az áramot, s még a legszükségesebb felújítások elvégzésére sem futná a pénzükből. Érthető hát, ha a lakóközösségek megkövetelik tőlem, tegyek meg mindent, amit a törvény szerint megtehetnek. Küldöm a felszólításokat, majd a bírósághoz fordulok fizetési meghagyást kérve, aztán a végrehajtás következik.

– Ez hogyan történik?

– Megállapítják a lakás értékét, s az lakottan a fele áron kerül árverésre.

– Így is elkel?

– Hát persze, hiszen annak is megvan a technikája, hogyan lehet megszerezni úgy az ingatlant, hogy a lakók ki is költszenek. Ez azonban már nem rám tartozik.

Manipulált vízóra

Azt lehetetlen befolyásolni, hogy kik legyenek a lakótársaink egy húsz- vagy negyvenlakos épületben. Azok lesznek a lakók, akik megvásárolják a lakásokat. De vajon őt tekintetük egymásra? Kutrovács Jenő hangsúlyozza, hogy a nagy többség természetesen rendszeresen fizet, és nem károsítja meg a többiekkel. Ám akadnak, akik manipulálják a vízórát, vagy időszakosan pihentetik, azaz kiiktatják a vízmérőt. Vagy úgy üzemeltetik a mosógépet, hogy annak a fogyasztását nem méri a vízóra. Ehhez persze szerelők kell alkalmazni, akinek a tarifája mosógépénként állítólag öt-hatezer forint. De hogyan derül fény az ilyesmire?

– Jelentősen nő a ház közös helyiségeire számított villanyáramdíj, illetve a vízfogyasztás. Ma már jórészt minden lakást és garázst felszereltek áram- és vízmérővel. Ha az a többelfogyasztás, amit már nem lehet felosztani a lakásokra, igen magas értékeket ér el, az eleve gyanús. Ilyenkor a lakóközösség úgy dönt, hogy az adott közműcég embere ellenőrizze a lakások fogyasztását. Olyankor azután furcsa dolgok derülhetnek ki – hangzott a magyarázat, majd néhány példa következett. Egy lakásban négy éven át nem volt rákötve a WC-tartály a vízmérőre, ez 28 ezer forinttal terhelte a közösség kasszáját, aki pedig hat évig művelte ugyanezt, az 38 ezer forinttal károsította meg lakótársait. A vízmű szerint volt olyan épület, ahol tíz mosógép működött a közösség kontójára. Akadt olyan eset is, hogy valaki a lakásával szomszédos lépcsőházi áramelosztó dobozból vitte be ingatlanába az áramot úgy, hogy átfúrta a falat, és rákötötte a hűtőszekrényét, havi egy-kétezer forintot nyerve ily módon a közösségtől.

– A tulajdonosok ilyenkor nagyon felháborodnak, hiszen a vizet vagy az áramot tulajdonostársuk tőlük lopta éveken át. Ugyanazoktól, akikkel olykor leül kártyázni vagy kávézni – mondta az ingatlankezelő szakember, s hozzátette, hogy ezek az ügyek általában nem jutnak el a bíróságra, mert ha kiderül a turpisság, a víz- és áramtolvajok általában önként megfizetik a közösség által kiszámított kártérítési összeget. Hogy azután hogyan néznek, nézhetnek szomszédaik szemébe – hát az más kérdés.

V. Horváth Mária

Jászság: ügyintéző turisták

Nehéz dolga van annak a jászfelsőszentgyörgyi lakosnak, aki el akar jutni a területileg illetékes okmányirodába: egy egész napot kell rászánnia akár félórás ügyintézésre is. A csaknem kétezres lélekszámú Jászfelsőszentgyörgy lakóinak ugyanis nem a tőlük alig tíz kilométerre lévő, busszal jól megközelíthető Jászberénybe kell menniük, ha hivatalos okiratokra van szükségük. Kénytelenek a számukra kijelölt jászfényszaru okmányirodát felkeresni, amelyik harminc kilométerre van Jászfelsőszentgyörgytől, ráadásul egyetlen közvetlen buszjárat sincs a két település között. Emiatt az ügyfeleknek előbb el kell előbb utazniuk Jászberénybe, majd onnan, a csatlakozást megvárva továbbutazhatnak Jászfényszaru, miközben egy kis kanyarral Jász-Nagykun-Szolnok megyéből még Pest megyébe is átruccannak. A táj szép, a dolog szépséghibája csupán az, hogy ennek a túrának semmi köze nincs az idegenforgalomhoz.

Jászfelsőszentgyörgy önkormányzata – élén a polgármesterrel, Ménkü Mihállyal – azonban úgy gondolta: ha kelőképpen megindokolják, miért ésszerűtlen a település lakói számára ez a helyzet, akkor a közigazgatási hivatal, illetve az önkormányzatok felügyeletét ellátó Belügyminisztérium megváltoztatja a döntést, és jászberényi okmányirodát jelöli ki ügyintézésre Jászfelsőszentgyörgy lakóinak.

Az ügyben több levelet is írtak a közigazgatási hivatalnak, illetve a Belügyminisztérium illetékes hivatalának, de minden alkalommal azt a választ kapták: nem indokolt, hogy megváltoztassák a jelenlegi helyzetet.

„A hivatalok az okmányiroda illetékességi területét megváltoztathatatlannak tartják, ám erre egyetlen elfogadható, ésszerű érvet sem sorolnak fel, csupán a bürokrácia mindenhatóságát érzékeltetik” – írta a polgármester az egyik beadványában.

Szavait megerősítette Pusztai Attila, Jászfelsőszentgyörgy jegyzője, akitől azt kérdeztem: valóban olyan körülményes-e az ügyintézés, mint amilyenek az ügyben írt beadványaikból kiderül.

– Szeretnénk megérteni a közigazgatási hivatal és a Belügyminisztérium logikáját, de bárhogyan törekszünk erre, nem sikerül – válaszolta a jegyző, aki hozzátette: maga is jogvégeztető ember, így természetesen elfogadja, hogy a rendelkezéseket be kell tartani. Ám ha minden érv amellett szól, hogy egy rendelkezés

rossz, ésszerűtlen, akkor egy hivatalnak, egy államigazgatási szervezetnek tudnia kellene rugalmasan intézkedni – tette hozzá Pusztai Attila.

A mostani helyzet megértéséhez ismernünk kell a múltat. Jászfelsőszentgyörgy lakói az előző rendszerben többször is megtapasztalták a központi akarat rossz döntéseinek következményeit – folytatta. Tizenhat éven át közös tanácsot működtettek Jászfényszaruval, annak ellenére, hogy a két település között nem volt semmilyen egyéb gazdasági, netán kulturális kapcsolat. Csak a rendszerváltás után sikerült elérniük, hogy önállóvá válhassanak.

– A jászfelsőszentgyörgyiek Jászberénybe járnak dolgozni, oda viszik orvoshoz a gyerekeiket, s ott járatták őket iskolába. Ha kenyérrel, tejnél többre van szükség, Jászberénybe mennek bevásárolni, eszükbe sem jutna, hogy bármilyen

Forrás: Fekete és Fia Kft., Tiszecsege NÉPSZABADSÁG-grafika

hasonló okból Jászfényszaru utazzanak – érvet a jegyző, aki hozzátette: a közigazgatási hivatal elutasítása azért is érthetetlen, mert viszonylag kevés ügyről van szó, s a változás szerint nem okozna jelentős többletterhet a jászberényi okmányirodában dolgozók számára.

– Megalakulása óta hetvenhárom jászfelsőszentgyörgyi ügyet intézett a jászfényszaru okmányiroda. Ez önmagában nem túl nagy szám, ugyanakkor tudni kell, hogy ez hetvenhárom ember számára hetvenhárom napnyi felesleges feszültséget okozott – magyarázta a jegyző, aki azt a véleményét hangsúlyozta: a közigazgatási hivatal elutasítása teli van ellentmondásokkal. Először arra hivatkoztak, hogy ilyen kevés ügy-

iratszám miatt felesleges lenne változtatni a rendszeren, majd mindjárt azt említették, hogy a jászberényi okmányiroda amúgy is túlterhelt. Most akkor kevés vagy sok az a hetvenhárom ügyirat? – kérdezi tanácstalanul a jászfelsőszentgyörgyi jegyző.

Barna Anikó, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közigazgatási Hivatal informatikai főosztályának vezetője elmondta: az okmányirodák illetékességét kormányrendelet szabályozza, a közigazgatási hivatal csupán javaslatot tehet az ügyben. A jászfelsőszentgyörgyiek panaszával kapcsolatban megállapították, hogy Jászfényszaruig valóban nincs közvetlen buszjárat a településről, de csatlakozó járatok segítségével a város megközelíthető.

A közigazgatási hivatal az ügyben megkereste a jászberényi jegyzőt is, aki a város okmányirodájának túlterheltségére hivatkozva azt válaszolta: a jelenlegi körülmények között nincs módjuk arra, hogy újabb települések ügyeivel foglalkozzanak. Az okmányiroda illetékességének megváltoztatása olyan technikai feltételek megteremtését is igényli, amelyről a közigazgatási hivatal nem illetékes dönteni – tette hozzá a főosztályvezető.

A jászberényi iroda esetleges bővítésének ügyével a Belügyminisztérium Központi Nyilvántartó és Választási Hivatala foglalkozik, ott azonban a nyári szabadságok miatt egyetlen illetést sem sikerült elérniük, aki az ügyben nyilatkozhatott volna. Megtűntek az idén tavasszal lezajlott egy egész országra kiterjedő belügyminisztériumi vizsgálat, amely az okmányirodák illetékességi körét vizsgálta felül. Ez a felülvizsgálat megállapította, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megyében egyetlen okmányiroda működési területét sem szükséges megváltoztatni, a jelenlegi rendszert minden illetékes jegyző elfogadhatónak tartotta. Ezért a jászfelsőszentgyörgyiek kérelmét – a felülvizsgálatot követően – az idén márciusban a Belügyminisztérium elutasította.

A jászfelsőszentgyörgyi jegyző közölte: az önkormányzat májusban újabb kérelemmel fordult a Belügyminisztériumhoz és a közigazgatási hivatalhoz. Ismételték kérték, hogy a település a jászberényi okmányirodához tartozzon – ügyükben azonban még nem született újabb döntés.

Minden kezdődik előlről?

Doros Judit